

1

SAMSTARF SKÓLA VIÐ INNFLYTJENDAFORELDRA

Donata H. Bukowska
Kennsluráðgjafi í málefnum nemenda með annað móðurmál í grunnskólum Kópavogs

2

Í DAG

- Almennt um samstarf heimilis og skóla
- Hvað segja fræðimenn um samstarf skóla við innflytjendaforeldra?
- Rannsókn: *Foreldrar af pólskum uppruna í íslensku skólakerfi.*

INNGANGUR

3

- Samstarf heimilis og skóla er ekki nýtt á nálinni og oft rætt að samstarf þetta verði að gera gott.
- Í þeim málum á ekki að skipta máli hvort foreldrar komi frá Íslandi eða ekki en foreldrar sem flytja til Íslands með börn sín eru í hættu með að lenda utan garðs og því þarf að huga vel að hvernig móttöku þeirra er háttað.
- Á árunum 2000-2015 fjölgaði heimilum þar sem töluð eru önnur tungumál en íslenska um 275%.

FJÖLDI NEMENDA MEÐ ERLENT MÓÐURMÁL

4

Hagstofa Íslands

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla? 5

J. L. Epstein (2010)

- Mikilvægt að skólar og samfélög marki sér **skýra stefnu** varðandi foreldrasamstarf.
- Það getur **bætt skólanámskrá og skólabrag, eflt foreldrafærni, styrkt fjölskyldur félagslega og veitt kennurum stuðning.**
- Hætta er á að það dragi úr samstarfinu ef innleiðing og þróun viðeigandi stefnu er ekki til staðar.
- **Foreldrar sem fá aðallega upplýsingar um vandamál** og erfiðleika barna sinna eru **ólíklegri** til að hafa samband við skóla af fyrra bragði
- Aðrar ástæður sem gætu verið fyrir því að foreldrar eiga í litlum samskiptum við skóla barna sinna eru einstæðir foreldrar og foreldrar sem vinna á þannig tímum að erfitt er að fylgjast með skólasterfinu

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla? 6

J. L. Epstein (2010)

- Skólinn þarf að líta á **einstaklingseinkenni hvers barns**, að það sé bæði einstakt og hluti af heild en einnig ganga þannig frá hlutunum að **fjölskyldur allra nemenda** finni að þær eru **velkomnar í skólann.**
- Í flestum tilfellum er það þannig að foreldrar vilja að börn þeirra nái árangri og eru viljugir til að taka þátt í skólasamfélaginu.
- Áhugi kennara og stjórnenda getur verið missýnilegur en flestir vilja að fjölskyldur nemenda við skólann taki þátt í því sem þar á sér stað
- Kennarar og skólastjórnendur hafa ekki þekkingu til að setja upp jákvæða og árangursríka samskiptaáætlun.

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla 7

Denessen, Bakker og Gierveld (2007)

- **Helstu hindranir** á árangursríku samstarfi eru **tungumálaörðugleikar** og **menningarlegur munur**.
- Foreldrar barna með erlent móðurmál virðast **ekki vita hvernig** þeir geti tekið meiri þátt í skólastarfi og **sýna ekki frumkvæði** í að hafa samband.
- Það þurfi að taka **menningarlegan bakgrunn** foreldra með í reikninginn.
- **Munnleg, persónuleg og önnur óformleg** samskipti virki betur í samskiptum við innflytjendaforeldra og taka þarf menningarlegan bakgrunn þeirra með í reikninginn.

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla 8

Denessen, Bakker og Gierveld (2007)

- Skóli setur upp reglur sem öllum ber að fara eftir án undantekningar - innflytjendaforeldrar óvirkir í samstarfi.
- Nauðsynlegt er að skólar þrói **stefnu** og **byggja** upp áætlanir varðandi samskipti við innflytjendaforeldra og kennarar þurfa að fá fræðslu varðandi mismunandi menningarheima

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla 9

Turney og Kao (2009)

- Innflytjendafórelðrar minnihlutahópa upplifa fleiri og þyngri hindranir við þátttöku í skólastarfi grunnskóla en innfæddir fórelðrar.
- Innflytjendafórelðrar minnihlutahópa ólíklegri en innfæddir fóelðrar að taka þátt í viðburðum innan skólans.
- Sá tími sem innflytjendafóelðrar höfðu búið í Bandaríkjunum hafði jákvæð áhrif á þátttöku þeirra í skólastarfi barna sinna.

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla 10

Íslenskar rannsóknir

- Skólar og sveitarfélög setji sér **skýra stefnu** varðandi samstarf við innflytjendafóelðra
- Kennarar þurfa að fá meiri **þjálfun og fræðslu í samskiptum við ólíka menningarhópa**, skólar þurfa að vera **sveigjanlegir í samskiptum** og tilbúnir til að laga sínar leiðir að þörfum ólíkra fjölskyldna (Anh-Dao og Hanna Ragnarsdóttir, 2016).
- Mikilvægt að **kennarar séu leiðandi í foreldrasamstarfinu** og að **þeir gefist ekki upp** í samskiptum við innflytjendafóelðra, haldi áfram og verði **fyrirmyndir** í þeim málum. (Guðlaug Ólafsdóttir, Hanna Ragnarsdóttir og Börkur Hansen, 2012).
- Skólastjórnendur þurfa að **virka alla starfsmenn** til samvinnu og þátttöku til að ná sterkri liðsheild sem vinnur að sama markmiðinu (Guðlaug Ólafsdóttir, Hanna Ragnarsdóttir og Börkur Hansen, 2012).

Fræðimenn um samstarf heimilis og skóla 11

Íslenskar rannsóknir

- Rannsókn Hönnu Ragnarsdóttur (2004) sýndi að í þeim skólum sem nemendum með annað móðurmál en íslensku hefur vegnað vel er **samvinna kennara** og annarra starfsmanna innan skóla góð, **sveigjanleiki í kennslu**, **góð þekking starfsfólks** á þáttum í **fjölmenningarlegu samfélagi** og **jákvæð og traust** samskipti heimilis og skóla.
- Upplýsingaflæði milli skóla og heimila og frumkvæði skóla að samskiptum ekki nægileg.
- Þekking einstakra kennara og þeirra frumkvæði hefur áhrif á þessa þætti og þá í meira mæli heldur en heildarstefna skólanna (Hanna Ragnarsdóttir, 2007).

RANNSÓKN 12

SAMSKIPTI HEIMILIS OG SKÓLA

Foreldrar af pólskum uppruna í íslensku skólakerfi

Andrea Helga Sigurðardóttir
Donata H. Bukowska

AF HVERJU ÞETTA VIÐFANGSEFNI?

13

- Árið 2017 var fjöldi einstaklinga frá Póllandi 16.970 eða 38,8% allra innflytjenda.
- Nemendur með pólsku að móðurmáli voru árið 2017 1.581 en það eru 3,5% allra grunnskólanemenda eða 35,37% grunnskólanemenda með erlent móðurmál.
- Með þetta í huga má reikna með að baki hvers barns standi að minnsta kosti eitt foreldri sem skólasamfélagið þarf að ná til og hlúa að með hagsmuni barnsins í fyrirrúmi.

ÞÁTTTAKENDUR BÚSETA

14

32,6%

Utan höfuðborgarsvæðis

138

ÞÁTTTAKENDUR

67%

Höfuðborgarsvæði

ÞÁTTTAKENDUR BÚSETA

15

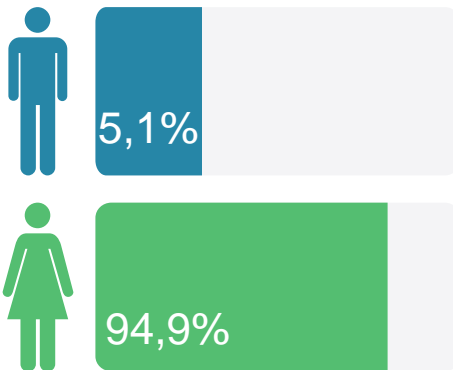
4,4%
Styttra en 2 ár á
Íslandi

138
ÞÁTTTAKENDUR

84%
6 ár eða lengur
á Íslandi

KYN OG ALDUR ÞÁTTTAKENDA

16

HJÚSKAPARSTAÐA

71% giftir, 16,7% í sambúð, 10,1 % einhleypir en
2,2% vildu ekki svara.

ALDUR

58% er á aldrinum 30 til 39 ára
37,7% 40 til 49 ára
3,6% 20 til 29 ára

TUNGUMÁLAKUNNÁTTA

17

34,8%

Páttakenda skilja og tala bæði íslensku og ensku

29%

Skilja og tala ensku

10,9%

Skilur en talar ekki íslensku

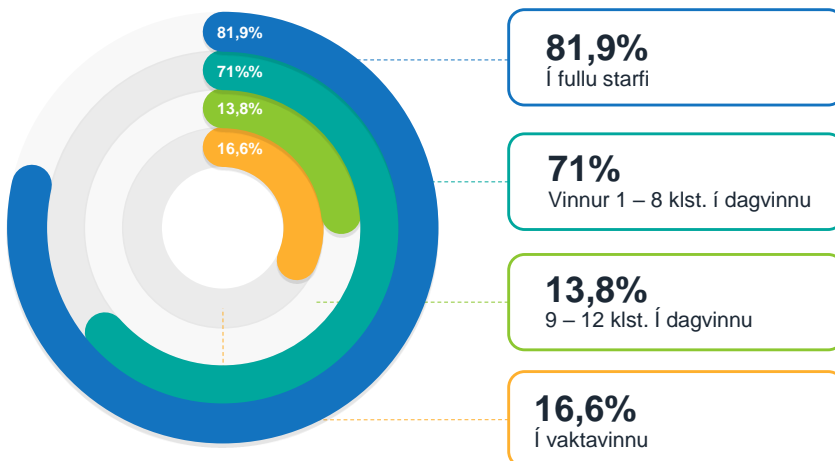
2,2%

Tala eingöngu pólsku

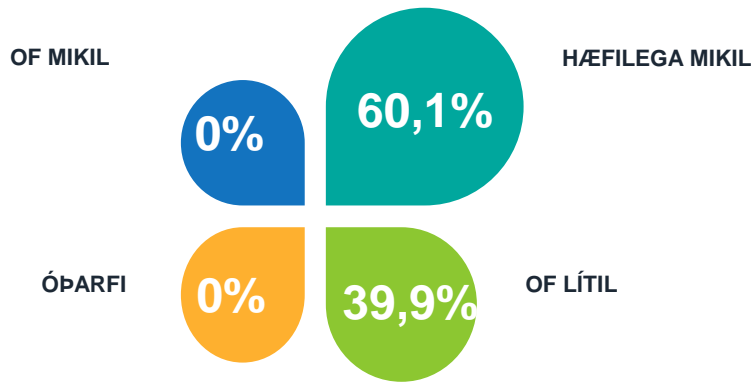
ATVINNA

18

SAMSKIPTI VIÐ SKÓLANN

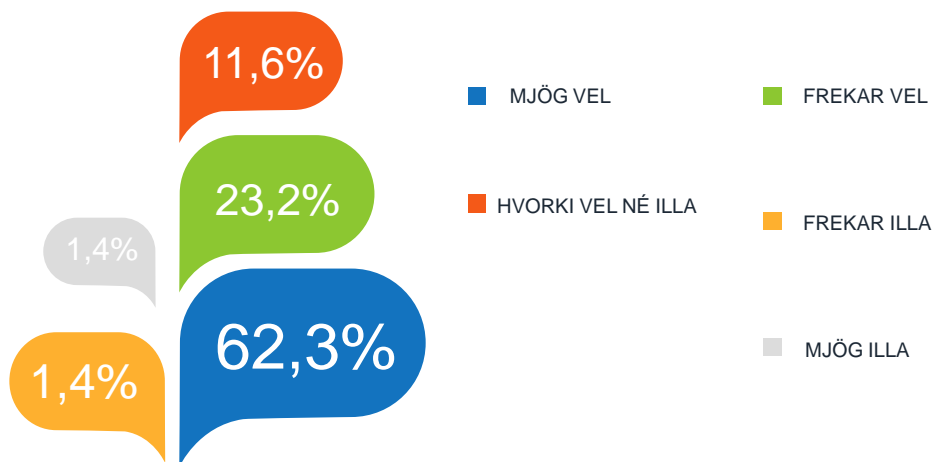
19

MÓTTAKA Í BYRJUN SKÓLAGÖNGU

20

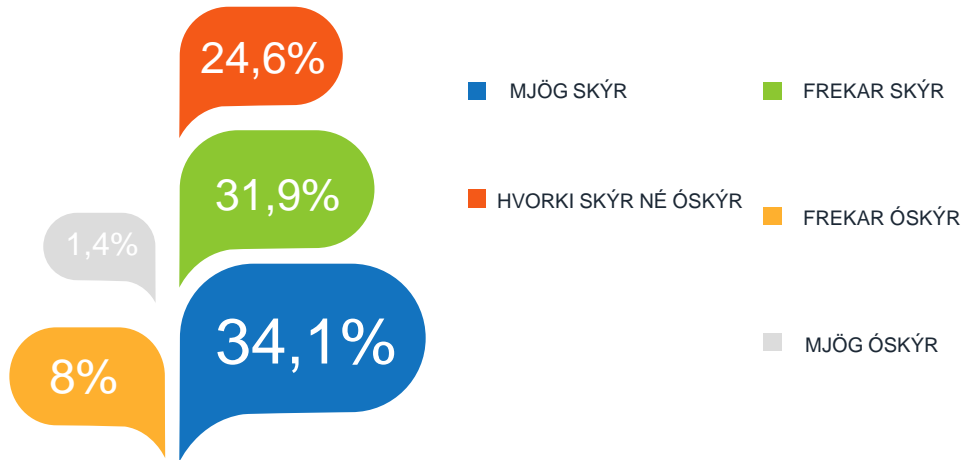
Hversu vel eða illa fannst þér hafa verið tekið á móti þér og barni þínu/börnum þínum við upphaf skólagöngu?

STEFNA SKÓLANS

21

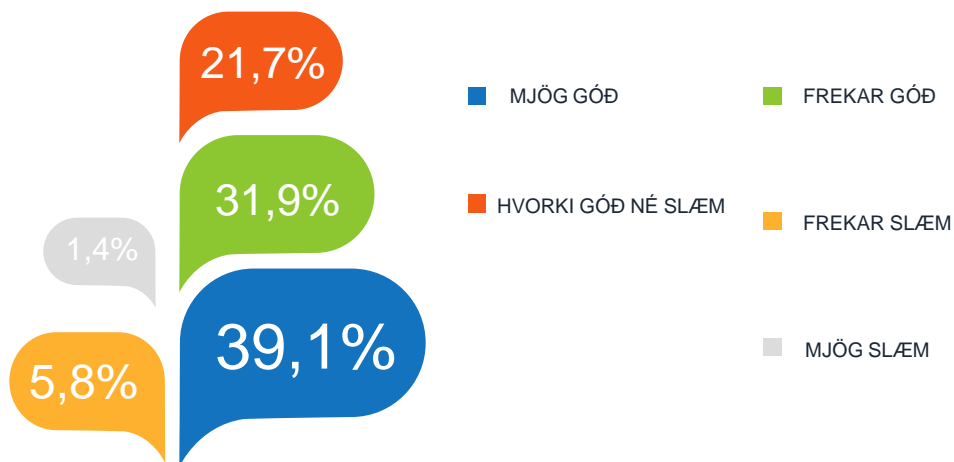
Hversu skýr eða óskýr er stefna í grunnskóla barns þíns/barna þinna varðandi samstarf við foreldra að þínu mati?

SAMSKIPTI VIÐ SKÓLA

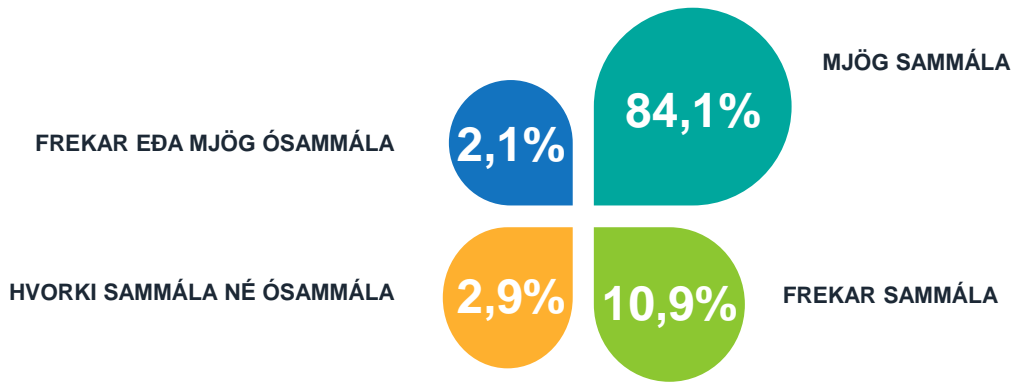
22

Hvernig eru samskipti við skóla barns þíns/barna þinna að þínu mati?

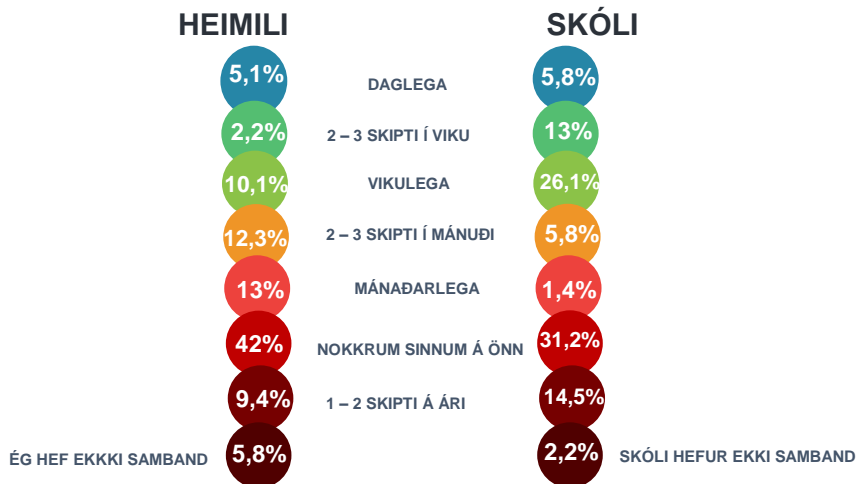

ER SAMSTARF HEIMILIS OG SKÓLA MIKILVÆGT? 23

Hversu sammála eða ósammála ert þú því að samstarf heimilis og skóla er mikilvægt fyrir velgengni barna í náminu?

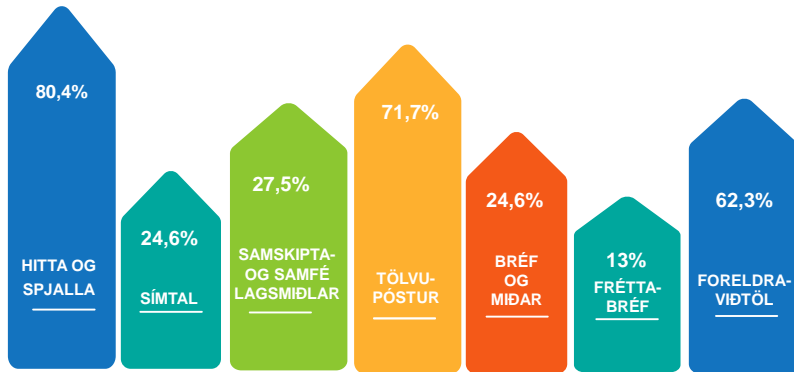
HVERSU OFT HEFUR ÞÚ/SKÓLI SAMBAND? 24

SAMSKIPTALEIÐIR

25

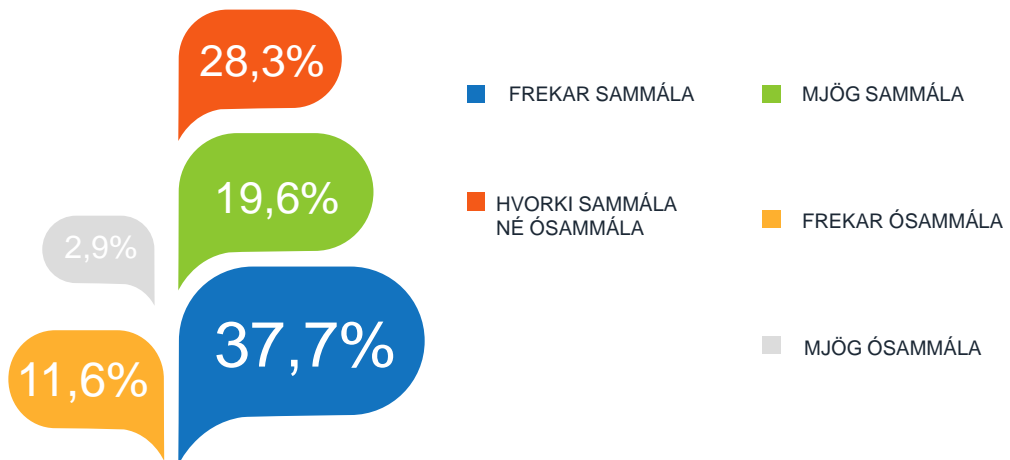
Hvaða samskiptaleiðir finnst þér þægilegast að nota í samskiptum þínum við skóla barns þíns/barna þinna? (merkту við allt sem við á)

KEMUR SKÓLINN TIL MÓTS VIÐ ÞIG?

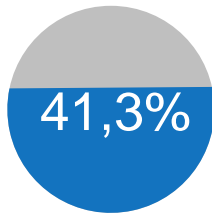
26

Hversu sammála eða ósammála ertu því að skólinn komi til móts við þig í samskiptum?

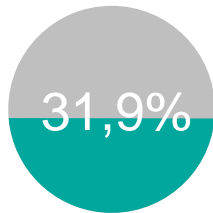

TÚLKAFJÓNUSTA OG ÞÝÐINGAR

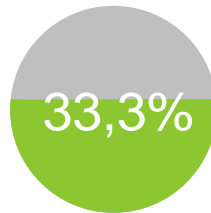
27

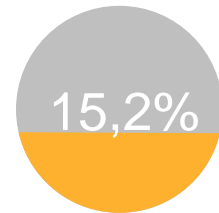
ÉG ÞARF EKKI Á
TÚLKAFJÓNUSTU AÐ
HALDA

ÉG ÞARF EKKI Á
ÞÝÐINGUM AÐ
HALDA

SKÓLINN TRYGGIR
TÚLK EINGÖNGU Í
FORELDRAVIÐTÖLUM

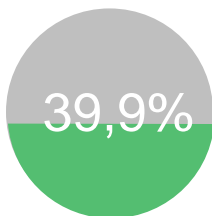

SKÓLINN ÞÝÐIR
EINGÖNGU
MIKILVÆGAR
UPPLÝSINGAR YFIR
Á PÓLSKU

HINDRANIR Í SAMSKIPTUM

28

Hvaða hindranir upplifir þú í samstarfi við skólann? (merkту við allt sem við á)

ÉG UPPLIFI ENGAR HINDRANIR

26,8% TUNGUMÁLAÖRÐUGLEIKAR

13% ÉG VEIT EKKI TIL HVERS ER ÆTLAST AF MÉR

22,5% MENNINGARLEGUR MUNUR

8,7% VINNUTÍMI

18,1% ÁHUGALEYSI SKÓLANS

UMRÆÐUR

29

- 84% svarenda hefur búið hér á landi í 6 ár eða lengur en þrátt fyrir það er um **fjórðungur** sem **upplifir hindranir** í samskiptum í tengslum við tungumálaörðugleika og/eða menningarlegan mun.
- 63,8% tala og skilja íslensku og því kemur á óvart að 41,3% telja sig ekki þurfa á túlkapjónustu að halda og 31,3% telja sig ekki þurfa á þýðingum að halda - óöryggi á orðaforða sem tengist uppeldi og menntun barna?
- Í svörum um hvort **komið væri til móts við þarfir foreldra** í samskiptum við skólann voru 57,3% sem voru mjög eða frekar sammála en 28,3% svöruðu **hvorki sammála né ósammála** og 14,5% voru **frekar eða mjög ósammála** - hindranir, óskýr stefna eða ekki nægilegt framboð á túlkapjónustu og þýðingum?
- 24,6% sem sögðu **stefnu skólans** varðandi samstarf við foreldra **vera hvorki skýra né óskýra** og 9,4% sögðu hana frekar eða **mjög óskýra** – hefur það áhrif á það að 18.1% upplifi áhugaleysi skóla og 13% vita ekki til hvers er ætlast af þeim í samskiptum?
- 39,9% segja **samskiptin vera of lítil** - gæði og innihald í skilaboðum frá skólanum hafa þar áhrif?

UMRÆÐUR

30

- Neikvætt viðhorf og reynsla þeirra sem hafa búið hér á landi í styttri tíma hafi haft áhrif á þátttöku þeirra í rannsókninni?
- Hvernig málum er háttað hjá **öðrum hópum innflytjendaforeldra**? - Pólverjar eru fjölmennastir innflytjenda hér á landi og því er stuðningsnet þeirra víðtækara en hjá öðrum minnihlutahópum.
- Pólskir foreldrar er bara einn hópur sem þarf að hlúa betur.
- Skólar þurfa að hafa bakgrunn fjölskyldna í huga þegar kemur að skipulagi á samstarfi heimilis og skóla.

HEIMILDIR

Anh-Dao Tran og Hanna Ragnarsdóttir. (2016). Stefna í málefnum nemenda af erlendum uppruna og innleiðing hennar í fjórum sveitarfélögum á Íslandi. *Netla – Veftímarit um uppeldi og menntun: Sérrit 2016 – Námsrými félagslegs réttlætis og menntunar án aðgreiningar/Learning spaces for inclusion and social justice*. Sótt af http://netla.hi.is/serrit/2016/namsrymi_felagslegs_rettlætis_og_menntunar_an_adgreiningar_learning_spaces_f_or_inclusion_and_social_justice/004.pdf.

Epstein, J.L. (2010). School/family/community partnerships: Caring for children we share. *Phi Delta Kappan Magazine*, 92(3), 81-96. doi: 10.1177/003172171009200326 (frumútgáfa 1995).

Denessen, E., Bakker, J. og Gierveld, M. (2007). Multi-ethnic schools' parental involvement policies and practices. *School Community Journal*, 17(2), 27-44. Sótt af <https://search.proquest.com/docview/195455998?pq-origsite=gscholar>.

Guðlaug Ólafsdóttir, Hanna Ragnarsdóttir og Börkur Hansen. (2012). Hvað má læra af farsælli reynslu þriggja grunnskóla af fjölmennningarlegu starfi? *Uppeldi og menntun*, 21(1), 29-51. Sótt af <http://hdl.handle.net/1946/13919>.

Turney, K. og Kao, G. (2009). Barriers to school involvement: Are immigrant parents disadvantaged? *Journal of Education Research*, 102(41), 257-271. dio:10.3200/JOER.102.4.257-271.